

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem Divi Thomae. Tomi Qvinqve

Qui Est Primvs De Sacramentis: In Qvo Ea Continentvr, Qvæ Post
Præfationem Indicantvr

Suárez, Francisco

[Köln], 1619

7 An hoc sacrificium debeat offerri in vasis sacris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93807](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93807)

Vtrum hoc sacrificium debeat in vasis sacris offerri.

Dico primo, hoc sacrificium offerri non posse. ne calice & patena ad hoc sacrum ministerium deputatis. Ita habetur in cap. Vasa, de Consecr. dist. 2. Concilio Triburienf. cap. 18. Et quidem vltus calicis necessarius fuit, quia vinum non poterat, nisi in aliquo vase simili consecrari, vt notauit Paschal. lib. de Paschal. corp. & sanguin. Domini, cap. 20. Vnde & Christus Dominus calice ad hoc sacrificium offerendum vltus est. Vnde Optat⁹, lib. 6. calices vocat (Christi sanguinis portatores) de quo veneratione legi possunt Clemens epist. 2. & Hieron. epist. 29. ad Marcellam; Clemen. & Aug. lib. 3. contra Crescon. c. 29. & Greg. lib. Dia. Hom. log. c. 7. & Germa. in Theoria rerum Ecclesiast. Pa. August. tena autem, quæ ad recipiendum Christi corpus de. Germa. feruit, non erit ita necessaria simpliciter ad hoc ministerium, sacrificandi vel coniciendi hoc sacramentum: poterat enim & manibus teneri, & super corporale immediate collocari: Ecclesia tamen ab initio vsa est patenis in hoc ministerio, vt constat ex vitis Pontificum, Syluestri, Damasi, & ex antiquis decretis, quæ statim citabimus, imo hunc vltum miraculo confirmatum esse, refert Gregor. Turonens. in lib. Greg. Tarn Martyr. c. 85. Fundatus autem est hic vsus fortasse in Christi exemplo: creditur enim in catino, seu patena panem consecrasse, suisque discipulis dedisse: nam, licet hoc Euangelista non refertat, tamen per se est verisimile: quia, vt Ioannes refert, in mensa illa erat catinum, & id erat commodius: saltem nemica panis consecrati è manibus super mensam laberentur. Et hæc etiam ratio mouit Ecclesiam ad patenæ vsum, super quam hostia consecrata ponitur, quando fit fractio: vt, si quæ particulæ decidant, in illa recipiantur, & facilius inueniri possint, vt consuevantur. Accedit etiam ratio mystica: nam calix significare dicitur sepulchrum Domini, patena vero lapidem sepulchro superpositum: vtrumque ergo est ex præcepto necessarium ad hoc sacrificium coniciendum.

Dico secundo, tam calicem, quam patenam, debere esse ex debita materia confecta, & consecrata. Materia horum vasorum olim fuit lignea: postea vero Zephir. Papa, vti cœpit vasis vitreis, postea vero V. Zeph. Papa banus ea fecit argentea, vt refertur in capit. Vasa de Pisan. Conc. dist. 1. ex Concl. Triburienf. cap. 18. vbi solum prohibentur Sacerdotes, ne in ligneis vasculis vltimo modo conficere præsumant. In Concilio autè Rhem. Conc. 12. vt ibidem refertur, capit. Vt calix: præceptum fuit, vt calix Domini cum patena, si non ex auro, omnino ex argento fiat. Additur vero, Si quis autem tã pauper est, saltem vel stanneum calicem habeat. Vnde videtur, hoc non permitti sine aliqua causa, vel ratione paupertatis: tamen simpliciter potest ex hac materia fieri absq; peccato, vt hic Diuus Thomas ad sextum significat: & ibidem prohibentur alia materia: scilicet as, & aurichalcum: quia vini virtute eruguntur recipiunt, & ad vomitum prouocant: vitrum, quia fragile est: lignum vero, quia est porolum: in qua prohibitione solum fit mentio calicis, tamen ad patenam etiam extenditur: nam per modum viniis comprehenduntur sub nomine vnius partis: maxime, quia hæc prohibitio sub priori præcepto affirmatiuo comprehensa erat, & ita ibi intelligitur prohibita omnis alia materia, tam in calice, quam in patena; quamuis ibi speciatim nominata non sit, vt de lapidea hic docet D. Thomas, & est eadem ratio de ferrea, & similibus: quamuis de plumbea posita aliquis dubitare: nam aliquibus in locis videtur esse vltus calicis plumbei: fortasse, quia existimatum est, plumbum eiusdem esse rationis cum stanno. Ecce existimauit Astenf. in Summa. Contrarium vero refert Syluest. cum alijs verbis, Calix. Quod censetur vltus: quia reuera plumbum non est stannu: & eadem incom-

verb. Missa. 1. quæst. 2. dicens, esse peccatum mortale, quando vestimenta sunt enormiter immunda: quod maxime videtur verum de corporalibus, quæ proxime corpus Domini attingunt: communiter tamen, quando immunditia non est nimis enormis, & non fit cum scandalo, neq; ex contemptu, sed ex necessitate, non erit peccatum mortale, sed, ad summum, veniale.

2. Concluf. Dico secundo, quamuis maior templorum ornatus simpliciter necessarius non sit, illum tamen adhibere cum debita decencia malum non est, sed potius, per se loquendo, ad pietatem spectat. Hanc conclusionem pono contra huius temporis hæreticos, qui ornatum templorum, eorumq; magnificentiam & amplitudinem damnant, & vt superstitiosam, rejiciunt: contra quos disputat late Bellarm. lib. 3. de Cultu Sanctorum, c. 6. & nonnulla congerit Durand. lib. 1. de Ritibus Ecclesiast. c. 4. Nobis vero sufficit ipsius Dei exempli, qui veteris tabernaculi, & templi amplitudinem, eiusq; ingentem ornatum, ac diuitias probauit. Nu. 7. 3. Reg. 8. nam, vt ait Felix I V. epist. 1.

(Si Iudæi, qui vmbra legis deseruiebât, hoc faciebât, multo magis quibus veritas perfecta est, & gratia, & veritas per Iesum Christum data est; templa Domini ædificare, & prout melius possumus ornare, eaq; diuinis precibus & sanctis vnctionib⁹ cum suis altaribus & vasis, vestib. quoq; & reliquis ad diuinu cultum expendendum vtilibus. deuote & solemniter facrare debemus.) Atq; hæc fuit cõsuetudo Ecclesiæ ab eo tempore, quo Principes catholici pij in ea esse ceperunt, id est, à temporibus Constantini, vt constat ex eius edicto: & ex Damaso in vita Syluestri. & Eusebij, in vita Constantini: idemq; fecerunt sanctissimi Pontifices, Syluester, Damaso, & alij, & Leo I. serm. 3.

Quadragesimæ restatur suo tempore Christianos solitos fuisse diebus festis maiori cultu templa ornare. Idemq; docent omnes Patres antiqui, quos prædicti authores citant. Ratio etiam est euidentis: nam cū hæc templa, & altaria Deo ipsi dicentur: ad religionē & pietatem spectat, vt honorifice tractentur: pertinet etiam hoc ad reuerentiam sacrificij, & cæterorū sacramentorum: excitat etiam animos fidelium ad deuotionem, & præsertim adiuuat simplices, vt de rebus sacris aliquid excellens & reuerentia dignū concipiant: & ex se nulla est in tali actu inordinatio; nullaue superstitio: quia totum fit ad reuerentiam conciliandam Deo, & reb⁹ sacris. Dico autem (ex se) quia ex circumstantijs extrinsecis potest interdum huiusmodi opus, aut vitari, aut certe minus expedit: meliusq; esse, in alia pietatis opera huiusmodi superius expendere, vt, verbi gratia, si vrgeat necessitas subueniendi pauperibus: aut si ad ornandum, vel cõstruendum templum aliena surripiantur; vel, si vltra loci opportunitatem vel proportionem, templi magnitudo aut ornatus augeatur, vel deniq; si rebus indecentibus, vel minus aptis templum ornatur. Sed hæc per accidēs sunt, his enim modis cuiuslibet virtutis externis actus vitari potest. Et iuxta hæc facile explicantur nonnulla Patrum dicta, quibus hæretici abutuntur, in quibus videntur huiusmodi templorum ornatum, vel reprehendere, vel despiciere, tamen reuera non ita est: sed loquuntur de tempore, quo vrget necessitas subueniendi pauperibus: & hæc cura negligitur, propter ornamenta templorum non adeo necessaria, vt videlicet 12. q. 2. c. Aurum, & cap. Gloria, ex Ambros. 2. Offi. c. 29. & Hieron. epist. 2. ad Nepotian. & ex eodem Hieronym. epist. 8. ad Demetriadem 12. ad Gaud. & Augustin. serm. 32. ad fratres in eremo. Iudoro Peleusita, epist. 174. & alijs, quod Bellarm. late exponit citato loco. Hic vero dubitandum occurrebat, an possint templa imaginibus, figuris, & reliquijs Sanctorum ornari: sed de his disputauimus satis in primo tomo, ad quæstion. 25. Diui Thomæ.

Ambros. Hieron. August. Isid. us. Bellarm.

Handwritten notes on the left page, including 'S. V. S. V. S. V.' and 'D. W. S. V.' in various orientations.

incommoda, quæ aurichalcum habere videtur, est ergo præceptum, vt hæc vasa sint argentea, aut aurea, stannæa, & frequentius obseruatur, quod sint argentea, & ita semper curandum est: nã stannæa non sunt tam decentia, aurea vero rariora & difficiliora sunt, quamuis et sint in Ecclesia antiquissima, vt constat ex vita & donationibus Constantinæ, & ex gestis Syluestri, Damasi, & aliorum Pontificum: & ex citato loco Augustini, libro 3. contr. Cresc. c. 29. & in Psalm. 113. Sed & nos (inquit) plerâq; instrumenta & vasa ex auro & argento habem? in vsu celebradum sacramentorum, quæ ipso ministerio consecrata, sancta dicuntur. Et ex Optato Mileuitano, lib. 6. vbi cõqueritur, Donatistas eripuisse Ecclesiæ pretiosa vasa sacramentorum. Ac deniq; ex Theophil. in c. 14. Marci, vbi exponens verba illa, Pauperes semper habebitis vobiscum, pie satis scribit, Audis, quomodo Christ? præfert sui curam pauperibus: Christi autem corpus propriè, quod in disco aureo, & sanguis, qui in poculo: qui igitur abstulerit discum pretiosum, & cogit, vt corpus Christi in viliori ponatur, præterens scilicet pauperes, intelligat cuius partis sit. Solum quæri potest, an oporteat, totum calicem esse argenteum, aut stanneum, vel sufficiat, superiorem cuppam esse argenteam, verbi gratia, quâuis sit ex aurichalco, vel ex alia materia ex prohibitis ad conficiendum calicè. Circa hoc nihil inuenio ab authoribus scriptum, scio autem in vsu alicubi reperiri calices, in quibus sola cuppa est legitima materia: & probabile est, hoc sufficere: tum quia rationes illius decreti supra allegati non aliud requirunt: tum, quia illa solum pars est, quæ proxime deseruit ad vsu sacramenti: tum deniq; quia probabile est, solam cuppâ calicis essentialiter requiri ad consecrationem eius, vt statim dicam. Nihilominus consulendum est, vt totus integer calix, fiat ex prædictis materijs. De forma autè physica seu figura horum vasorum nihil etiam reperio scriptum, & ideo solum dicendum est, seruandam esse Ecclesiæ consuetudinem, iuxta quam patena solet esse orbicularis: & olim videtur fuisse maioris magnitudinis, & ponderis triginta librarum, vt constat ex Damaso, in vitis Pontificum: quamuis fortasse illa patenæ non haberent eundem vsu, quem nunc habent, vix enim fieri potuisset: nunc ergo patenæ, quæ sunt in vsu, minores sunt: neque eam magnitudinem excedere debent, quæ ad vsu Missæ, & ceremoniarum eius sufficiat. Figura autem circularis esse non est simpliciter necessaria, quia, etiam si esset, verbi gratia, quadrata patena, posset esse satis apta ad vsu sacrificij: nihilominus tamen omnino seruanda est Ecclesiæ consuetudo. Atq; idem dicendum est de figura calicis, in quo solet esse nonnulla maior varietas, quæ accidentalis est: nam in ea figura, quæ ad hunc vsu, prout in Ecclesia fit, & ad ceremonias eius, omnes habent eandem proportionem, & in hoc seruanda est indentitas talis figuræ, solent autem calices picturis & imaginibus ornari, quod antiquissimum est in Ecclesia, vt colligitur ex Tertullian. libr. de pudicit. & ex alijs, prout attigimus in dicto loco de adoratione, in primo tomo.

August.

Optat.

Theoph.

Augustin.

Responsio

Damasus.

Qualis est debet figura patenæ & calicis.

Tertull.

Forma spiritalis uasorum vsu consecratio.

Alia autem forma spiritalis seu Ecclesiastica horum vasorum est consecratio: oportet enim, illa esse consecrata, non tantum per contactum corporis & sanguinis Domini, prout aliquis posset ex verbis Augustini supra citatis colligere, sed consecratione ceremoniali & Episcopali, quæ fit per vnctionem chris-matis: & specialem benedictionem, prout habetur in Pontificali, quæ consecratio antecedere debet a-hium vsu & contactum corporis & sanguinis Domini: & ante illam sanctificationem, quam ex illo censentur accipere huiusmodi vasa. De hac consecratione fit mētio in c. Vnico, de sacra vnctione, §. vi. & ideo Sixt. Papa, epist. 2. prohibet, sacra vasa tangi

laicis, quia nimirum cõsecrata sunt: vt habetur cap. In sancta, de Consec. d. 1. & in c. Sacratas, & cap. Non liceat, c. Non oportet, d. 23. & ideo in c. vlt. de Celeb. Missarum deponitur Sacerdos, qui sine sacro calice consecrauerit. A quo autem possit hæc consecratio fieri, tractant Syluest. & alij Summistæ, verb. calix, & verbo, Benedictio. Certum vero est, à solo Episcopo posse fieri, & non committi alteri, etiam ex priuilegio: nam, licet benedictiones simplices committi soleant; non tamen illæ, quæ sunt cum vnctione chris-matis: quæ, sicut sanctiores esse censentur, ita etiam sunt magis propriæ Episcoporum: huiusmodi autem est hæc calicis, & patenæ consecratio: eadem, vel maiori ratione, qua consecratio altaris. Solum reperio priuilegiū Pauli III. in quo id concedit Presbyteris Societatis, in locis remotissimis, sicut supra dictum est de Consecratione altaris. Vnde, quæ diximus de cõsecratione altaris, hic applicari possunt, præsertim, quod hæc consecratio durat, quâdiu hæc vasa integra manent: amittitur vero, si notabiliter diuidantur, seu frangantur: ita vt eam formam & quantitatem amittant, quæ ad conuenientem eorū vsu necessaria est. Solet vero specialiter inquiri, quando hæc vasa sunt deaurata, & vsu aurum tollitur, iterumque deaurantur, & an consecrationem amittant, iterumque consecranda sint? Respondetur, si interior pars calicis, & illa superficies patenæ, in qua corpus Domini collocatur, deuo deaurantur, iterum esse vasa consecranda: tum quia hæc consecratio præcipue fit, propter contactum corporis, & sanguinis Domini: sed id, in quo proxime fit contactus, non est consecratum: ergo consecrandum est: tum etiam, quia licet sensus non discernat aurum ab argento, tamen reuera per illam deaurationem fit, veluti quoddam vasculum aureum subtilissimum intra aliud argenteum, in quo proxime effunditur sanguis Domini. Et idem est probabiliter in patena: ergo oportet, vt consecrentur. Dices, ergo quando deauratio amittitur, per hoc solum amittitur cõsecratio: quod tamen est falsum, & contra vsu. Respondetur, negando consequentiam, quando materia illa, quæ manet, est capax consecrationis, vt est argentea vel stannæa: quia totus calix deauratus per modum vnus consecratur: & ideo, quamuis aurum amittatur, argenteus calix consecratus manet: sicut, quando calix est pure argenteus, etiam si contingat, illam exteriorem superficiem paulatim vsu consumi, semper tamen calix manet consecratus, quia licet inunctio vel consecratio versetur circa superficiem, tamen simpliciter totum consecratur: quando vero postea noua deauratio super additur, requiritur noua consecratio: quia id quod additur, nullo modo consecratum erat. Nec dici potest, manere consecratum ex sola adiunctione ad aliud, sicut supra dicebamus de minima parte adiecta Ecclesiæ consecrata, vel, sicut dicitur de parte communis a quæ addita magna quantitati aquæ benedictæ: quia consecratum, quando principalius est, trahit ad se non consecratum: hoc (inquam) hic dici non potest: nam licet in dicto casu pars argentea videatur principalior, quoad magnitudinem materiæ, tamè, quoad vsu, id, quod per deaurationem additur, principalius est, non solum, quia est nobilior materia, sed maxime, quia in ea fit contactus corporis & sanguinis Domini: & quia est veluti forma respectu alterius.

Syluest.

Priuilegium Pauli III. Presbyteris Societatis in locis remotissimis concessum.

Quæstio.

Responsio.

Obiectio.

Syluest.

Rursus inquiri potest specialiter circa calicem, an Alij quæsto amittat cõsecrationem suam per separationem cup-pæ à pede calicis: nam aliqui auctores absolute affirmant, vt Paludanus distinction. 13. quæstion. 2. art. 5. Palud. conclus. 2. quod probat: tum à simili, quia altare, si remoueat a fundamento, vel separetur à tabula, amittit consecrationem: tum etiam, quia nec pes sine scypho, nec scyphus sine pede, consecrari potest, quia

Innocent.

ni, iuxta ea, quae tradit Innocent. in cap. 1. de Custodia Eucharistiae; potest autem intra huiusmodi pyxidem poni corpus Christi in alio vasculo ex linteo aliquo confecto, quod maxime fieri deceret, quando pyxis non esset argentea: & tunc omnino obseruandum videtur, vt illud internum vasculum sit ex materia lineae, non ex alio panno, aut serico: est enim hoc magis consentaneum vsui, & decreuit ecclesie: & ideo omnino est seruandum, quoad consecrationem vero seu benedictionem optimum erit consilium, vt ea adhibeatur, quae in Pontificali continetur.

Vltimo loco hic desiderari potest, vt de aliis vasis, quae altari deferuntur, aliquid dicamus, vt sunt scyphi, ampullae, phylax, & alia huiusmodi. Sed de his nihil specialiter occurrit dicendum, quod ad moralem doctrinam pertineat, videri autem possunt ex antiquis, Damascus in Pontificali: ex modernis vero Onophyrius, in lib. de praecipuis vrbis Romae Basilicis, & in lib. de interpretatione vocum Ecclesiasticarum, & Durand. dict. lib. 1. de ritibus Eccles. per varia capita.

SECTIO VIII.

Qui cultus aut veneratio praedictis locis seu vasis sacris debeat.

Hec quaestio ferè à nobis est explicata in his, quae de veneratione imaginum & reliquiarum, in primo tomo huius tertiae partis diximus, quae iterum breuiter attigimus supra de adoratione sacramenti Eucharistiae disputantes: hic vero cogimur nonnulla dicere, tum vt ea, quae sunt huius loci propria, & quae magna ex parte iure positivo sunt interducta, & ad moralem vsum harum rerum pertinēt, declaramus; tum etiam, vt doctrinam ibi datam circa huiusmodi rerum adorationem amplius confirmemus, & nonnullas obiectiones denique obortas clarius expediamus. Haeretici ergo multis titulis & nominibus negant, huiusmodi res venerandas esse aliquo cultu religioso. Primum, quia in vniuersum negant, creaturam aliquam posse pie ac religiose adorari, quia in hoc derogatur cultui soli Deo debito. Secundò, quia multo magis negant, res inanimatas esse adorandas, quia sunt incapaces honoris, & seruitutis, quia neque intelligunt, neque excellentiam, aut Dominium habere possunt: adoratio vero est quidam honor & genus quoddam seruitutis, quae exhibetur rei, quae adoratur. Tertio specialiter, quia negant veritatem sacrificij Eucharistiae: vnde consequenter aiunt, haec omnia, quae ad illius ministerium ordinantur, non religionem continere, sed superstitionem; vnde necessario fit, non posse, nisi superstitione coli. Alia eorum fundamenta & Patrum testimonia, quibus abutuntur, omitto, quia praedictis locis satis tractata sunt; Catholici vero nonnulli, licet ab haereticis simpliciter differant, quia absolute concedunt, has res esse venerandas seu adorandas, ita tamē hoc explicant, vt verbis potius quam re, id confiteri videantur. Dicunt enim externam actionem adorationis circa huiusmodi res sacras versari debere: pie namq; calicem vel patenam, aut altare deosculamur, & coram templo caput aperimus, intentionem tamen interiorē honoris & cultus nullo modo debere ordinari ad huiusmodi res, sed ad solum Deum, propter quem praedictos actus externos circa huiusmodi res exercemus. Fundamentum eorum est secundo loco tactum, quia non potest rationabiliter intentio cultus referri ad huiusmodi res inanimatas, cum honorem sibi exhibitum non percipiant, & ideo in septima Synodo, act. 6. tomo 4. circa finem dicitur, huiusmodi res non esse adorandas in spiritu & veritate, quia nimirū interior intentio, quae spiritalis est, & à qua sumitur veritas & substantia cultus non est ad alia referenda. Ex quo inferunt, huiusmodi res non esse adorabiles (si actum in-

Fr. Suarez Tom. 3.

teriores respiciamus) nisi medio actu perfectae latriae, quae Deus ipse propter se adoratur, quia tota actio exterioris adorationis, quae circa huiusmodi res exercetur, oritur ex sola intentione adorandi Deum in talire propter summam eius excellentiam. haec autem est absoluta & perfecta latria secundum se sumpta, quamuis, prout versatur circa huiusmodi res sacras, deficiat à perfectione latriae, quia intentio cultus non refertur ad illas, & hoc modo conciliant duo dicta septimae Synodi, scilicet, quod haec res adorantur eadem adoratione, qua Deus, & tamen non adorantur perfecta latria, neq; spiritu & veritate. Vt rem hanc distinctius explicemus, duplicem externam venerationem harum rerum declarare oportet, & de his eis sigillatim dicere. Alteram vocare possumus negatiuam, quia in negatione consistit, & circa eam versantur praecipua quaedam negatiua, quibus actiones iniuriosas, vel minus decentes circa huiusmodi res facere prohibemur. Altera est positua, quae consistit in aliqua positua actione, quam iubemur, vel consuevimus facere in harum rerum venerationem.

Circa priorem partem dicendum est primo, iure ipso naturali prohiberi nos facere quicquid in iniuriam, vel irreuerentiam harum rerum cedere potest, quod pertinet ad quendam earum honorem, & acuerentiam. Haec conclusio est certissima, quam nullus, quantumuis infidelis negare potest, si semel admittat veritatem ac sanctitatem mysterij ac sacrificij Eucharistiae: nam inde necessario sequitur, has res, quae proxime ad eius ministerium ordinantur, debere ita sancte tractari, vt saltem nihil iniuriosum ac indecens circa eas fiat. Deinde explicatur inductione & exemplis: nam primo hac ratione templa vel altaria euertere, vel contumeliose afficere, intrinsece malum est. Vnde merito conquerebatur Elias, 3. Reg. 19. Domine, altaria tua destruxerunt: non quia actio proprio & positua iure illius legis esset prohibita, sed quia eo ipso, quod altare erectum erat in cultum legitimum veri Dei, per se malum est, contemnere, atq; destruere: at vero altare nostrum non minus est erectum in legitimum cultum veri Dei, quam illud. Imò in altiore & excellentiore cultum. Vnde Optatus Mileuitan. li. 6. contra Parmen. Quid est (inqt) tam sacrilegum, quam altaria Dei, in quibus & vos aliquando obtulistis, frangere, tradere, remouere? & in Conc. Aquisgranens. III. sub Pipino, c. 17. ita sumitur à contrario argumentum; Si Abraham pro eo, quod Dei altaria erexit, cultumq; eius venerat, tota à Deo praerogatiua donatur, dubium non est, quin altarium sanctorum euersores, & sacrarum rerum, quibus in eisdem altaribus famuladum est Deo, subreptores damnentur: & c. 25. Si Moyses ob gratiarum actionem & populi liberationem hostiumq; suorum intercessionem Domino altare erexit, cauendum illis est, quia altaria Domini obruendo dehonoraunt, & dehonorando obruunt, ne quando se aduersus hostes suos propiunt, se ipsos eisdem triumphum exhibeant. & infra de eisdem dicit: Aduentu & benedictione Dei se indignos vsquequaque fore. Simili modo conqueritur Deus per Ezechielem c. 23. de his, qui templum violant. Hoc fecerunt mihi, polluerunt sanctuarium meum in die illa. Et infra. Cum ingrederentur sanctuarium meum in die illa, vt polluerent illud etiam fecerunt in medio domus meae, & c. Hinc templorum euersores & contemptores grauissimè à Deo punitos legitur in Ecclesiasticis historiis. Theod. l. 3. c. 12. & 13. & Cassiod. li. 6. Tripartita, c. 32. referunt: Iulianum Praefectum ad sacra mensam misisse Iotium, & furiosae audaciae poenas persoluisse: nam statim graui morbo correptus putrescentibus intestinis interijt. Niceph. etiam lib. 10. c. 29. eiusdem diuinae animaduersionis aliam causam refert, non dissimilem, dicens. Causa morbi erat, qd sacris vasis, quae tertè illi ferat pro sedili vsus fuerat: & eiusdè diuinae vltionis meminit Chrylost. hom. 4. in Matth. dicens: Chrystom.

Externam venerationem harum rerum declarare oportet, & de his eis sigillatim dicere.

Elias, 2. Regum. 10.

Optatum.

Con. Aquil.

Theod.

Cassiod.

Niceph.

Chrystom.

Haereticorum obiectiones dissoluuntur.

Synod. VII.

